

Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1959-1960.

29 SEPTEMBER 1960.

WETSVOORSTEL

waarbij, voor de geschillen inzake bepaalde dienstcontracten van Kongolees recht, aan de Belgische rechtbanken bevoegdheid wordt verleend.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De huidige toestand van de Republiek Kongo doet verscheidene moeilijke problemen rijzen in verband met de regeling van de geschillen die ontstaan zijn of zich in een nabije toekomst ontstaan ingevolge de toepassing van sommige dienstcontracten van Kongolees recht.

De meeste werknemers die overeenkomstig het decreet van 25 juni 1949, vóór de onafhankelijkheid aan bedoelde Staat een dienstcontract gesloten hebben, bezitten de Belgische nationaliteit. Anderzijds bezitten vele werkgevers dezelfde nationaliteit of, wanneer het vennootschappen geldt, hebben zij een maatschappelijke of administratieve zetel in België.

In vele gevallen zouden de geschillen welke tussen de werknemers en hun werkgevers gerezen zijn in verband met de uitvoering van dienstcontracten door Kongolese rechtbanken dienen gevonnist te worden.

Anderzijds behoren geschillen welke naar aanleiding van de uitvoering van een dienstcontract in Kongo gerezen zijn tussen werknemers en instellingen welke voor de toepassing van het sociaal recht optreden, eveneens in meerdere gevallen tot de bevoegdheid van de Kongolese rechtbanken. De wetgeving op de arbeidsongevallen, bij voorbeeld, voorziet in de bevoegdheid van de rechtbanken van de plaats waar het ongeval zich heeft voorgedaan.

De ontwrichting van het openbare leven in de Republiek Kongo; de politieke moeilijkheden welke tussen België en die Staat zijn gerezen; het gevaar voor uitschakeling van de magistratuur die met de toepassing van het geschreven recht belast is, scheppen onzekerheid omtrent het lot van de rechtsplegingen welke mochten ingesteld worden vóór Kongolese rechtbanken.

Aan de andere kant heeft de uittocht van de Belgen uit Kongo een groot aantal werknemers naar ons land doen terugkeren.

Chambre des Représentants

SESSION 1959-1960.

29 SEPTEMBRE 1960.

PROPOSITION DE LOI

donnant compétence aux tribunaux belges en matière de litiges relatifs à certains contrats d'emploi de droit congolais.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS.

La situation actuelle de la République du Congo pose plusieurs problèmes difficiles pour le règlement des litiges, qui sont nés ou naîtront dans un avenir immédiat de l'exécution de certains contrats d'emploi de droit congolais.

La plupart des employés qui ont conclu un contrat d'emploi régi par le décret du 25 juin 1949 avant l'accession à l'indépendance de cet Etat sont de nationalité belge. D'autre part, un grand nombre des employeurs possèdent la même nationalité, ou lorsqu'il s'agit de sociétés, possèdent un siège social ou administratif en Belgique.

Dans beaucoup de cas, les litiges nés entre les employés et leurs employeurs au sujet de l'exécution de tels contrats d'emploi devraient être jugés par des tribunaux congolais.

D'autre part, des litiges qui sont nés à l'occasion de l'exécution d'un contrat d'emploi au Congo, entre des employés et des organismes intervenant pour l'application du droit social, ressortissent également dans beaucoup de cas de la compétence des tribunaux congolais. La législation sur les accidents du travail, par exemple, prévoit la compétence des tribunaux du lieu où l'accident s'est produit.

La désorganisation de la vie publique dans la République du Congo, les difficultés politiques existant entre la Belgique et cet Etat, le risque d'élimination de la magistrature chargée de l'application du droit écrit, rendent incertain le sort des procédures qui seraient introduites devant les tribunaux congolais.

D'autre part, l'exode des Belges du Congo, a ramené un grand nombre d'employés sur notre territoire.

Het ware niet redelijk deze te verplichten een rechtsvordering in te stellen bij een Kongolese rechtbank, te meer daar de werkgevers gemakkelijk in België kunnen worden gedagvaard.

Men moet dus de mogelijkheid bieden om geschillen die zijn ontstaan uit Kongolese dienstcontracten of naar aanleiding van de toepassing van dergelijke contracten, voor een Belgische rechtbank te brengen.

Reeds in artikel 50 van het decreet van 25 juni 1949 betreffende het dienstcontract, werden enkele gevallen omschreven waarin een geschil nopens dergelijk contract bij een Belgische rechtbank aanhangig kon worden gemaakt. Rekening houdend met de nieuwe omstandigheden, dient deze mogelijkheid veralgemeend ten voordele van de belanghebbende Belgische onderhorigen.

Deze mogelijkheid mag niet door bij overeenkomst vastgestelde opdrachten van bevoegdheid worden beperkt. Verschillende maatschappijen hebben hun bedienden contractuele bedingen opgelegd volgens welke Kongolese rechtbanken bevoegd zijn. Deze contractuele bedingen mogen de toepassing van onderhavige wet niet in de weg staan.

Hetzelfde moet gelden voor de scheidsrechterlijke clausules die in tal van Kongolese dienstcontracten voorkomen. Ofchoon de toestand in Kongo niet belet dat een scheidsrechterlijk rechtscollege tot stand komt, moet er toch rekening mede worden gehouden dat het inroepen van overeengekomen scheidsrechterlijke clausules de werknemers die hun rechten willen doen gelden in een moeilijke toestand kan brengen; als eiser moeten dezen immers de, soms hoog oplopende, door de scheidsrechters gevraagde provisies geheel of gedeeltelijk voorschieten.

Nu vele uit Kongo gevluchte Belgen hun bezittingen hebben verloren en voor hoge installatiekosten staan, zouden de uitgaven voor een scheidsrechterlijke procedure een hinderpaal kunnen vormen, die vele bedienden ertoe kan dwingen onvoordelige transacties te aanvaarden om de kosten van een rechtsvordering niet te moeten dragen.

Derhalve is het raadzaam alle belemmeringen weg te nemen die een normale uitoefening van verhalen op grond van de Kongolese wetgeving betreffende het dienstcontract in de weg staan.

Dit probleem rijst natuurlijk niet ten aanzien van de administratieve arbitragecommissies, welke ter beschikking staan van diegenen die hun rechten erkend willen zien.

Il serait contraire au bon sens qu'ils soient obligés d'introduire une action judiciaire devant un tribunal congolais, d'autant plus que les employeurs peuvent être facilement assignés en Belgique.

Il faut donc créer la possibilité de porter les litiges nés d'un contrat d'emploi congolais ou à l'occasion de l'exécution d'un tel contrat, devant un tribunal belge.

Le décret du 25 juin 1949 sur le contrat d'emploi prévoyait déjà, dans son article 50, quelques cas dans lesquels un tribunal belge pouvait être valablement saisi d'un litige relatif à un contrat d'emploi. Il convient, tenant compte des circonstances nouvelles, de généraliser cette possibilité en faveur des ressortissants belges intéressés.

Cette possibilité ne peut être limitée par des attributions conventionnelles de compétence. Plusieurs sociétés ont imposé à leurs employés des clauses contractuelles qui donnent compétence à des tribunaux congolais. Ces clauses contractuelles ne peuvent pas faire obstacle à l'application de la présente loi.

Il doit en être de même en ce qui concerne les clauses arbitrales qui figurent dans bon nombre de contrats d'emploi congolais. Bien que la situation congolaise ne rende pas impossible la constitution d'une juridiction arbitrale, il convient de tenir compte de ce que les recours aux clauses arbitrales conventionnelles créent une situation difficile pour les employés qui décident de faire valoir leurs droits; en effet ils doivent avancer entièrement ou partiellement, en tant que demandeurs, les provisions parfois élevées demandées par les arbitres.

Dans les circonstances actuelles, où beaucoup de réfugiés ont perdu leurs biens et se trouvent devant des frais d'installation considérables, les frais d'une procédure arbitrale pourraient constituer une entrave, de nature à contraindre bon nombre d'employés à accepter des transactions défavorables pour éviter les frais d'un recours.

Il est donc souhaitable de lever tout obstacle à l'exercice normal des recours judiciaires sur base de la législation congolaise sur le contrat d'emploi.

Le même problème ne se pose évidemment pas pour les commissions arbitrales administratives qui sont à la disposition de ceux qui cherchent la reconnaissance de leurs droits.

H. FAYAT.

WETSVOORSTEL

Eerste artikel.

Alle geschillen, onverschillig welke, die hun oorsprong vinden in de uitvoering van een dienstcontract, beheerst door het Kongolese decreet van 25 juni 1949 op het dienstcontract, of die ontstaan naar aanleiding van de uitvoering van een dergelijk contract, kunnen vóór een Belgische rechtbank worden gebracht.

De bevoegdheid *ratione loci* berust bij de rechtbanken van de woonplaats van de bediende. Heeft deze geen woonplaats in België, dan zijn de rechtbanken van de woonplaats

PROPOSITION DE LOI

Article premier.

Toutes les constatations quelconques trouvant leur origine dans l'exécution d'un contrat d'emploi, régi par le décret congolais du 25 juin 1949 sur le contrat d'emploi, ou nées à l'occasion de l'exécution d'un tel contrat, pourront être déferées à la connaissance d'un tribunal belge.

Les tribunaux compétents quant au lieu seront ceux du domicile de l'employé. Si celui-ci n'a pas de domicile en Belgique, les tribunaux compétents seront ceux du domicile

van de verweerder bevoegd of, indien de verweerder een vennootschap is, die van de plaats waar de maatschappelijke of administratieve zetel van deze vennootschap is gevestigd.

De bevoegdheid *ratione materiae* wordt bepaald overeenkomstig de ter zake geldende voorschriften van de Belgische wetgeving.

De bij overeenkomst geregelde toewijzingen van bevoegdheid en de scheidsrechtelijke clausules die in bedoelde dienstcontracten zijn opgenomen, kunnen het aanhangig maken van de geschillen bij de rechtbanken waarvan in de vorige leden sprake is niet beletten.

Art. 2.

Het bepaalde in het eerste artikel geldt niet wanneer een bijzondere wet voorziet in een administratieve procedure voor administratieve commissies of arbitragepanelen.

27 september 1960.

du défendeur, ou si celui-ci est une société, du lieu où cette dernière possède son siège social ou administratif.

La compétence quant au fond se déterminera conformément aux règles prévues par la législation belge en vigueur.

Les attributions conventionnelles de compétence et les clauses arbitrales figurant dans les contrats d'emploi visés ci-dessus, ne feront pas obstacle à l'introduction des litiges devant les tribunaux prévus par les alinéas précédents.

Art. 2.

Les dispositions de l'article 1 ne sont pas applicables lorsqu'une législation spéciale prévoit une procédure administrative devant des commissions administratives ou devant des conseils d'arbitrage.

27 septembre 1960.

H. FAYAT,
L. MAJOR,
G. HOUSIAUX.
